

El dubte fatal

Durant mesos i mesos s'hi havia especulat molt. Va ser primerament l'Assemblea Nacional Catalana qui va prendre posicions. Els seus socis van aprovar la proposta que els havia llançat la direcció a favor d'un referèndum previ a les eleccions constituents. Després s'hi va afegir la CUP, que va convertir la proposta en una exigència al Govern. I finalment va ser el mateix Govern qui la va entomar. El president de la Generalitat, Carles Puigdemont, va acceptar el repte en la qüestió de confiança i després la va concretar encara més al debat de política general.

A partir d'aquell moment, Puigdemont ha anat aclarint alguns dels dubtes que desperta la iniciativa. Ahora, el president ha tornat a plantejar-la al Govern de l'Estat. Un Govern reticent que no perd ni un segon a analitzar-la. Malgrat aquest rebuig, el passat dia 10 en un esmorzar organitzat per Europa Press Puigdemont la va concretar gairebé del tot i es va mostrar obert a la negociació a l'entorn dels següents punts: la data (com i en quines condicions es podria fer), la pregunta (la proposta de Puigdemont és una pregunta "binària" –ha de ser Catalunya un estat independent?–, però això no exclou una proposta de l'Estat, que també podria ser sotmesa a votació), els resultats per considerar vàlida la proposta i fins i tot un compromís de moratòria abans de promoure de nou un referèndum similar.

Són molts els partidaris de la independència que qüestionen aquesta insistència en el pacte. Consideren, amb raó, que cap Govern de l'Estat podria acceptar un referèndum en els pròxims anys, atenent als resultats electorals i els que es podrien derivar de les pròximes votacions al Congrés i al Senat. Per què, doncs, Carles Puigdemont hi insisteix?

El president de la Generalitat de Catalunya s'ha compromès en ferm a celebrar un referèndum –“Referèndum o referèndum”, en expressió seua– el pròxim mes de setembre.

Una proposta que ha celebrat la CUP, que així ho demanava a Junts pel Sí. Perquè el “referèndum” no acabe en consulta, com la del 9N, caldrà vèncer tot un seguit d'obstacles difícils de superar. El dubte fatal s'ha obert.

*Reportatge de Vicent Sanchis
Fotografia de Jordi Play*

Els seus col·laboradors ho expliquen de la següent manera: “Segur que ens diran que no. Ho tenim ben clar. Però cal recuperar el guant que va llançar a Madrid Artur Mas. Sempre, mani qui mani, ha de tenir clar que la Generalitat estarà disposada a negociar els termes del referèndum, encara que sigui en va. A més, necessitem l'aval internacional. Que tant des de la Unió Europea com des de les Nacions Unides tinguin ben clar que és el Govern espanyol el qui rebutja resoldre la qüestió catalana com s'ha fet al Canadà amb el Quebec o al Regne Unit amb Escòcia. Les decisions poden acabar sent unilaterals, però sempre caldrà aconseguir la complicitat internacional necessària”.

Aquestes són les raons adduïdes, que, òbviament, no són les mateixes de la CUP, però n'hi ha unes altres que només

es confessen en privat: “Hem d'esgotar tots els camins del pacte amb l'Estat. L'organització d'un referèndum comporta una sèrie de requisits difícils de superar per homologar-lo com cal internacionalment. Podria acabar passant que no el poguéssim celebrar amb garanties. Aleshores hauríem de buscar uns altres camins, com ara les eleccions constituents que preveia el full de ruta que van pactar Convergència Democràtica i Esquerra Republicana. Si cal prendre aquesta decisió, almenys ha de quedar ben clar que ho hem intentat de totes les maneres possibles”. A més, els més reticents a les decisions unilaterals, com ara els partits que integren Catalunya Sí que es Pot, podrien fer costat a la proposta si prèviament s'ha demostrat, una vegada més, que l'acord amb el Govern i les institucions de l'Estat és inviable. Tant el Partit Demòcrata com Esquerra Republicana consideren important sumar més diputats als 72 que aprovarien la iniciativa al Parlament.

Però, es faci com es faci, el dubte obvi és el mateix. Sense la participació de l'Estat, amb l'Estat en contra, es podria culminar amb èxit el referèndum? Dins Junts pel Sí tenen molt clares les dificultats que s'encadenaran, que seran les mateixes, i doblades, que ja van fer inviable un referèndum el 9 de novembre del 2014. El Parlament plantejarà el referèndum després d'haver aprovat la llei de transitorietat jurídica, que, de fet, suposarà una proclamació d'independència indirecta, però la “nova legalitat” no garanteix comptar amb un cens homologable ni amb la participació dels funcionaris públics necessària per fer-lo en condicions.

Les primeres resistències poden arribar des del mateix Parlament. Fa poc va dimitir el secretari general de la cambra,

Pere Sol, que precisament va aduir que no compartia els criteris que articulen el procés sobiranista. Lletrats i funcionaris poden complicar, i molt, tant l'aprovació de les lleis de desconexió com l'execució. I la mateixa convocatòria del referèndum. Superat aquest primer obstacle, caldrà comptar amb un cens homologable, que ara només està en mans de l'Estat. Una de les solucions que es contempen consisteix a confeccionar-lo amb la inscripció prèvia, com fan els països anglosaxons. Però aquest recurs podria demostrar d'entrada la dificultat de l'intent, perquè, si s'obre un registre i s'hi apunta una quantitat insuficient de votants, tot podria quedar en suspens. Hi ha també la dificultat afegida dels funcionaris que hauran de garantir tot el procés. Des del primer moment quedaran advertits des dels tribunals, que els amenaçaran amb la inhabilitació. Són funcionaris encara de l'Estat espanyol i, es plantegi com es plantegi el referèndum, saben a què s'arrisquen. Un dels punts crítics de dificultat podria ser l'actuació dels Mossos d'Esquadra, determinants per garantir l'ordre el dia del referèndum.

El dubte fatal –els dubtes fatals– són compartits tant pel Partit Demòcrata com per Esquerra Republicana. Els seus dirigents els enumeren en privat, encara que no els reconeixen en públic. Entre les files ex-convergens el neguit és més palpable. Alguns van més lluny i afirmen, alarmats, que el nou Govern de Mariano Rajoy no dubtarà a recuperar la competència de la policia catalana, que és de l'Estat, i que podria quedar sota el comandament del Ministeri de l'Interior. Artur Mas va viure de ple totes les limitacions que va haver de patir la consulta del 9N, va veure com una bona part dels funcionaris que s'havien presentat voluntaris per fer-la possible van arronsar-se quan la fiscalia va demanar a la Generalitat la llista dels treballadors públics que pretenien col·laborar en una iniciativa que havia prohibit el Tribunal Constitucional. L'ex-president de la Generalitat presenta dubtes raonables en privat. Però per ara tots aquests neguits són exactament privats. A mesura que s'acosten les dates del referèndum aniran aflorant. I caldrà molta seguretat i molta determinació per salvar-los. A més d'un *manual d'instruccions* sòlid que els assessors del Govern comencen a redactar aquests dies •

